

Dělnický tisk.

Nejnenáviděnějším zařízením a předmětem naší "pokročilé" doby jest moderní dělnický tisk. Panové světa cítí, že jsou jim ve svých sobeckých zájmech ohrožováni a mnohým dělníkům jest také trnem v oku, poněvadž vyžaduje a nutí, aby dělník byl důsledným, smýšlel bez předsudků a jednal rázně a sebevědomě a poněvadž kárá jejich bezvýznamné a nepatrné sobectví, jako mravní poklesek a jejich obranu stávajícího pořádku jako sebeklam a jejich lehkověrnost jako důkaz obmezenosti a dovolává se jejich solidarity. O nepřátelství, kterému se dělnický tisk těší se strany těch, kdo upírají mu právo k existenci, nebudeme plýtvati slovy. Nepřátelství a nenávisť tato jsou zcela přirozeny a samozřejmy. Nemůžeme žádati od lidí, jejichž zájmy hledíme a chceme pškozoovati, aby nás zalunovali a oblažovali láskou, třeba jest v písmě svatém psáno, "udeří-li tě někdo v tvář jednu nastav mu i druhou, anebo když člověku jest uloupen kabát, což se chicagskému občanu může každý den přihoditi, má dáti také plášť, a když jest člověk vyzván provázeti někoho míli jednu, má ze svého vlastního popudu jíti míle dvě. Podobné křesťanské jednání nemůžeme od svých protivníků tím méně očekávati, když sami nedáváme ujíti si ani jedinou příležitost abychom neházeli kamení na záhon v jejich zahradě.

Co ale se týče války ve vlastním domě, totiž nepřátelství části našich vlastních soudruhů, tedy na nás může tím méně útočiti anebo dokonce oslabiti a o mužnost oloupiťi, když víme, že pryšší se celá ta nenávisť hlavně z nevědomosti a zatemnělosti, stavu to, jež odstraniti pokládáme si na nejprvnější úlohu.

Pokud ale toto nepřátelství jest výsledkem zistné zlomyslnosti a nízkého smýšlení, můžeme naň hleděti jako na důkaz, že nalezáme se na pravé cestě a naši přátelé mohou pak poznati, že pohnutky našeho jednání a důvody našeho stanoviska jsou prosty sobectví a falše; neboť kdybychom souhlasili s onou drzou čeládkou, která dělnické hnutí jenom ohrožuje, a chtěli z dělnického hnutí těžiti i jim na prospěch a svatou věc korumpovati, zajisté by nám tleskali a nás chválili.

Dělnický tisk jest bez odporu mocnou zbraní pracující třídy, ale jen tehdy, když zůstane věren nejvnitřnějšímu svému přesvědčení a hlasatelem hmotné námahy a snah této třídy býti nepřestane. Jakmile ale vstoupí do služby jedné sekty a místo, aby vystupoval proti třídnímu a třídnímu, místo aby vzbuzoval ducha, že v lidstvu není rozdílu v stavech, mluví za jednu sektu, všeobecné hnutí na prospěch zlozmu v tomto proudu zanedbává a vše, co šabloně sektářské nevyhovuje, zavrhuje jako k životu a

podpoře neoprávněné, dokazuje, že svou úlohu nepochopil.

Dělnický časopis může zvláštnímu směru ve hnutí dělnickém k. p. sociálně demokratickému dáti přednost, poněvadž považuje jeho zásady za jediné logické a úspěch slibující. Bude dle toho pak se svého stanoviska posuzovati celé dělnické hnutí a pokusí se míti na ně vliv ve smyslu svých zásad. Bude jenom pak míti úspěch a zdar, když všem ostatním proudům a sektám, které vedle sociální demokracie přivádějí se k platnosti, uzná též práva, na které sám si činí nárok. K tomu především jest potřeba, že s otevřeným hledím a čestnými zbraněmi bojuje a nesáhá ku prostředkům falešného předstírání, lži a podvodu, nadávek a špinění. Mimoto nesmí ani na okamžik obětovati zájem všeobecného hnutí některé pouze sektě v hnutí tomto. Časopis, který jest dosti nečestným, aby ku potlačení jemu nepohodlného směru v smýšlení bouřil živly duševního zpátečnictví, živly líné u přemýšlení a předsudků plné a jinak k pochopení všeobecných potřeb našich neschopné, nejedná ve smyslu všeobecného nesektářského, svobodu v smýšlení hájícího a předpokládajícího dělnického hnutí.

Jestliže tedy dělnický časopis chce svůj úkol vyplnit a státi se do jisté míry tepnou v hnutí dělnickém, musí všem ukazům a stávajícím poměrům ve společnosti lidské věnovati náležitou pozornost. Musí znáti příčiny stávajících poměrů a okolností, jejich směr a účel jejich rozvoje jakož i možný vliv na sociální hnutí a v zájmu dělníků musí jich znáti využítkovati. Úkol podobného časopisu nemůže na žádný způsob záležeti v tom, vše, co se strany dělníků se děje a podniká šmahem uznávati za dobré, krásné, následování hodné, co však v nepřátelském táboře se děje a podniká, za šeredné, špatné opovržením hodné a nerozumné. Kdyby v tom smyslu rozvinul časopis svou činnost, byla by to hrubá falš, neboť tak věci ve světě ne-távají. Dělnický list má být pravdomluvný a jeho povinností jest spravedlivě souditi. Ostatně jsme toho náhledu že stav dělnického tisku může považován býti za míru intelligence, stupeň vzdělání a citu solidarnosti v dělnictvu a povahy dělnického hnutí. Špatně redigovaný, špatně obsluhovaný a finančně špatně stojící dělnický časopis, dokazuje na nedostatek důvtipu a porozumění dělnické věci, ukazuje nedostatek obětavnosti se strany dělnictva, kdežto dobře řízený a podporovaný a odbíraný časopis naproti tomu ukazuje na zdravé, u vědomělé a cíle hnutí. Jací dělníci, takový jejich tisk. Na nich to závisí, aby byl tisk dobrý. Přání, názorům a snahám veškerého dělnictva neodpovídající tisk, poněvadž jeho existence výhradně odkázána na čtenářstvo z třídy pracovní, ne-

může trvati na dlouho. Pro doklady daleko chodit nemusíme!

—j—

Jsou-li hvězdy obydleny.

Žijeme na zemi v domněni, že ovládáme celý svět. Než věda vede nás k tomu, abychom byli skromnými. Učí nás, že není tomu dávno, kdy země člověkem ani obývaná nebyla, jen zvířaty, před těmi jen rostlinstvem.

Země naše jest menší mezi tělesy soustavy sluneční a z dřívějších, pročež dříve vychladla a stala se k obývaní způsobilou. V měsíci vidíme budoucnost, v Jupiteru minulost naši. Onen jest vychladlý, tento ještě září žářem; měsíc trhá se na povrchu, a byl-li obýván, musilo obyvatelstvo to dávno již vzíti za své. Z okolnosti, že v teplotuře příliš vysoké a příliš nízké nemohou existovati ústrojné tvory, vysvitá, že životu vyměřena jest na zemi poměrně jen krátká lhůta. Až i na rovníku mrazem učiněn bude konec ústrojnému životu, octne se země naše tam, kde dnes nachází se měsíc. Prvními obyvateli země byly rostliny zelené, ve vodě žijící; člověk jest nejposlednějším přichozím na zeměkouli. Přecházejí pak k otázce obyvatelstva, praví vzhledem k planetě Marsu, že zjištěno jest, že tam padá sníh, že tam prší, že tam střídá se souš a voda, zuáme i hlubku jeho oceánů a známe řadu podmínek, z nichž souditi lze na to, že obýván jest. Žijí-li tam lidé, nemůže ovšem nikdo říci, ani jsou-li tam zvířata a rostlinstvo. Podmínky životní jsou tam dvakrát méně výhodné, než na zemi, rostlinstvo i živočišstvo, které by tam mohlo býti, bylo by jen nedokonalé. Pokud tkne se jiných těles, vidíme, že ku př. Venuše přijímá od slunce dvakrát tolik tepla a světla jako naše země. Voda tam jest i vzduch a vypařování děje se asi tou měrou, jako v tropických krajinách našich. Merkur, nejbližší jsa slunce, dostává od tohoto 8krát tolik tepla a světla, co země. Víme však, že jen jednou otočí se v oběhu kolem své osy, přivrací tudíž jen jednou stranou slunci, následkem toho jest na jedné straně 8krát větší žár, na druhé, věčně do vesmíru obrácené, pauze ohromný mráz.

Tvorstvo v našem smyslu mohlo by zde existovati jen na hranici, v oněch místech, kde oba vlivy se stýkají. Planety vzdálenější jako ku př. Jupiter, jsou v okolnostech našich, soudíme, ještě méně způsobilé k obývaní. Jupiter dostává jen jednu pětadvacetinu tepla a světla od slunce, jaké přijímá země. Krom toho hmota jeho jest řídká, tak že na ní obyvatelé dle našeho ponětí existovati nemohou. O Saturnu, Uranu a Neptunu platí to vše ve zvýšené míře. Na nejvzdálenější planetě slunce zdá se býti hráškem, malou hvězdou a teplo a světlo, jež dostává od slun-

ce, rovnají se nule. Vidno z toho, že jen málo planet má podmínky pro ústrojný život nezbytné. Také slunce není k obývaní způsobilé a život na něm ani po vyhasnutí nebude možný, poněvadž nebude se mu pak dostávat ani světla ani tepla, a osud ten hrozí i všem ostatním 20 millionům sluncí. Organický život můžeme tušiti na hvězdách družicích, z nichž jedna vyhasla a pro níž druhá jest zdrojem světla a tepla.

Než můžeme míti za to, že každá ze stálic jiných, mezi nimiž jsou mnohé 20krát a 30krát tak veliké jako slunce, má své vyhaslé družky, jimž je zdrojem světla a tepla a tím i života. Astronomové soudí na nespočetné množství takovýchto světů obydlených. Můžeme tedy míti vědomí, že nejsme sami, že na millionech tělesech nebeských žijí millionové tvorů....

Rozštěpení států při volbě.

Dne 9. ledna sejdou se presidentští elektroři, zvolení posledním listopadovou volbou, aby odevzdali svoje hlasy ku volbě presidenta. Nějaký čas před volbou, když nejvyšší soud spolkový schválil volební zákon Minervy pro stát Michigan, zdálo se, že Michigan bude jediným státem, který zvolí dvojité elektroři, částečně demokratické, částečně republikánské. Po sečtení hlasů po volbě však se shledalo, že bude šest států, již rozdělí hlasy svoje mezi Clevelanda, Harrisona a Weavera.

Před občanskou válkou stávalo se něco podobného dosti často, od té doby však přihodilo se pouze jednou — v roce 1880 — že stát California zvolil pět demokratických elektrořů a jednoho republikánského. V roce 1872 zemřel demokratický čekánek Horace Greeley brzo po volbě, dříve než se elektroři sešli ku hlasování za presidenta. Demokratictí elektroři pak rozdělili hlasy svoje mezi rozmanité demokratické předáky.

V této elektorální koleji odezdá California Clevelandovi 8 hlasů a Harrisonovi 1, Oregon Harrisonovi 3, Weaverovi 1, Severní Dakota Weaverovi 2 a Harrisonovi 1, Kansas Weaverovi 9, Harrisonovi 1, Michigan Harrisonovi 8, Clevelandovi 6, Ohio Harrisonovi 22, Clevelandovi 1.

V Kansasu zvoleni byli elektroři strany lidu většinou 7000 hlasů, ale v několika okresech bylo jméno jednoho z nich chybně vytištěno a republikánská sčítací rada následkem toho hlasy tyto odmítla, čímž získal republikánský jeho soupeř. Populisté obrátili se nyní k vrchnímu státnímu soudu, aby takovému bezpráví zabránili a proto se doposud neví, jak to dopadne. V Severní Dakotě zvolen byl šťastný republikán většinou jenom osmi hlasů nad svým soupeřem. V Ohio poznamenali někteří voliči, kteří dobře neznali hlasovací systém australský, volební lístek místo do kola nahoru, když chtěli voliti příjímý lístek, do prvního čtverce, a jejich hlas byl počítán pouze pro prvního elektroři. Tak se stalo, že demokratický elektroři, jehož jméno bylo první na lístku napsáno, byl zvolen, kdežto ostatní demokraté padli. Podobným způsobem byl také zvolen první elektroři republikánský v Californii. Rozštěpení elektorálního lístku v Oregonu a v Severní Dakotě stalo se spojením demokratů s populisty proti republikánům. Michigan samojedlný volil každého elektroři ve zvláštním kongresním okrsku.